

Rechtskundig Weekblad

Vereeniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elken Zondag

Abonnementsprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

DE RECHTSPERSOON EN DE REPRESSIE

Bij de uitspraak van het vonnis van het Internationaal Militair Gerechtshof te Nuremberg is het niet van belang ontbloot eenige toekomstplannen in het vooruitzicht te stellen met het oog op een betere aanpassing van het begrip der bescherming van den enkeling tegen de onrechtvaardigheden en de willekeur van staatsorganismen, vereenigingen, gemeenschappen en rechtspersonen in het algemeen

In de eerste orde hebben de naties zich reenschap gegeven van de leemten in het individualistisch stelsel van het klassieke strafrecht. Het bewijs is geleverd dat een zuivere toepassing van de nationale strafwet op het nationale grondgebied of ten overstaan van eigen onderdanen wegens misdrijven welke de openbare orde of veiligheid aanbelangen, niet meer afdoend is. Het strafrecht kan niet worden herleid tot conventionele staatsgrenzen. Het internationaal strafrecht heeft zich opgedrongen uit de kracht zelf der oorlogsomstandigheden door eene ontketende en ongebreidelde internationale criminaliteit.

In tweede orde werd het bewijs geleverd dat indien men een doeltreffende beteugeling van deze vormen van nieuwe internationale misdadigheid wil verzekeren, het huidige begrip van de onverantwoordelijkheid der gemeenschappen, regeeringen, vereenigingen van fysieke personen, en rechtspersonen dient te worden opgegeven en terug te komen tot de meer realistische theorieën van het oude strafrecht.

Aldus stelt zich voor den jurist eene principiële vraag :

kan een morele persoon een misdrijf plegen — kan hij de gewone gevolgen ervan ondergaan, namelijk een strafmaatregel.

In de geschiedenis van het oude strafrecht blijken reeds voorgaanden te bestaan. De gemeenschappelijke of corporatieve strafrechtelijkheid bestond bij de primitieve volkeren, de Romeinen en Germanen. Zij was een normale uiting van het gemeenschapsgevoel van de groep tegen elke onrechtvaardige daad, uitgaande van een vijandelijke groep of van een individu van deze groep. In de oude wereld gebod de strijd om het zelfbestaan van den enkeling en van de groep elke onrechtvaardige daad te wreken en de eventualiteit van herhaling of ergere feitelijkheden te voorkomen. De verdediging van den oogst, van den veestapel, van den grond, de verdediging van den enkeling drong zich op als een essentiele noodwendigheid. Aldus ontstond een enge solidariteitsgeest tusschen elk lid van den groep. Elke belediging, elke feitelijkheid hetzij diefstal, moord, enz. tegen een van hare leden, had zijn terugslag op den geheelen groep. De dader bleef meestendeels buiten hun bereik en buiten hunne rechtsmacht, zoodat de benadeelde groep door de omstandigheden zelf genoopt werd tot collectieve weerwraakmaatregelen over te gaan. In een volgende phase verdwijnt de idee van de collectieve wraakneming : de Staat alleen treedt op om de misdrijven te beteugelen ; het slachtoffer heeft enkel bevoegdheid om een vergoeding wegens de geleden schade te eischen.

In ons land, dat steeds door de jaren heen, zijn grondwettelijke vrijheden verdedigde, werd het recht van vereeniging bij de grondwet van 1830 toegekend. In de eerste helft van de negentiende eeuw werd de rechtspersoonlijkheid nog aanzien als een gevaar voor het staatsgezag — men vreesde nog steeds den terugkeer van de machtige corporaties en gilden uit de middeleeuwen — aldus ontstonden de vereenigingen slechts bij machtiging van de regeering en mits strenge bewaking van het wettelijk gezag. In een tweede phase, bij de wet van 18 Mei 1873, werd de staatscontrole op het ontstaan van de vereeniging en het toekennen van de rechtspersoonlijkheid afgeschaft; voortaan werd de rechtspersoonlijkheid toegekend bij de wet, mits vervulling van bepaalde voorwaarden. Met de ontwikkeling van het wettelijk statuut der rechtspersonen (wet van 26 December 1881, wet van 22 Mei 1886, wet van 16 Mei 1901, van 25 Mei 1913 en andere, samengevoegd bij koninklijk besluit van 30 November 1935) vormde zich geleidelijk de rechtsleer en de rechtspraak. Terwijl eensgezindheid bestaat omtrent de burgerlijke verantwoordelijkheid van de vereenigingen, vennootschappen en staatsorganen op grond der artikels 1382, 1383 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek niet alleen wegens fout of onvoorzichtigheid van hare organen of aangestelden, maar ook wegens fout of onvoorzichtigheid van de rechtspersonen zelf (Cass. 5-11-1919, P. 1920, I, 193; Cass. 16-12-1920, P. 1921, I, 311; Cass. 13-12-1923, P. 1924, I, 82; Cass. 14-4-1921, P. 1921, I, 136 en 324), gaan de meeningen uiteen bij het vraagstuk der strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen. (1)

Volgens de klassieke leer van het strafrecht moet de dader van een misdrijf een fysieke persoon zijn, vatbaar voor wilsuiging. De morele persoon wordt niet gestraft. Wanneer een naamloze vennootschap schade toebrengt aan particulieren, kan een schadevergoeding geëischt worden bij toepassing van de schikkingen van het Burgerlijk Wetboek. Maar de toegebrachte schade kan in verband staan met het plegen van een misdrijf: een syndicaat kan een aanslag plegen op de vrijheid van den arbeid — een financiële vereeniging kan bankbreuk plegen — een vennootschap kan een handelsmerk namaken.

Volgens de huidige straftheorie kunnen de beheerders alleen gestraft worden, maar de aandeelhouders, die profijt trokken uit de delictuele handelingen en die door hun goedkeuren-

de stilzwijgende houding of door den druk van hun moreel gezag, of door een stemming in algemeene vergadering de beheerders of hunne aangestelden aangezet hebben tot deze delictuele handelingen, worden niet gestraft. Het resultaat? De rechter zal geneigd zijn bij de toemeting der straf wegens een verminderde verantwoordelijkheid de beheerders of hunne aangestelden een minimum straf op te leggen, terwijl de vennootschap, die minstens mededader was, straffeloos blijft.

Het blijkt heden een ontegensprekelijk feit dat enerzijds ten overstaan van den sterken aangroei der rechtspersonen en de machtige greep dezer organismen in het sociaal leven, de zoo duurzaam verworven grondwettelijke vrijheden bedreigt worden; anderzijds dat door de strafrechtelijke onverantwoordelijkheid van de rechtspersonen de rechterlijke macht niet bij machte is de misbruiken en de overtredingen van de wetten op konsekvente wijze te beteugelen. Vooraleer deze behandeling van het onderwerp verder uit te diepen, is het noodzakelijk te herinneren aan de omschrijving van het misdrijf in het strafrecht. Het begrip misdrijf omvat een tweevoudig element: de materialiteit van de strafbaar gestelde daad en de misdadige wil (Haus, *Principes généraux du droit pénal*, tome I, nr 280 en volgende).

Indien de fysieke persoon bekwaam is een misdrijf te plegen om reden dat hij tot een strafbare daad kan beslissen, en anderzijds deze daad door zijn organen kan uitvoeren, stelt zich de vraag, of een rechtspersoon dergelijke handeling kan willen en door zijn organen kan uitvoeren. Welnu, de rechtspersoon is een door de wet geschapen zedelijk lichaam, dat rechten heeft, juridisch onderscheiden is van de fysieke wezens, die het samenstellen, een onafhankelijk bestaan kent, rechtsbekwaam is, in rechte mag optreden en een afzonderlijk vermogen bezit. Daarenboven is de rechtspersoon begaafd met een wilsvermogen, welke de macht van den groep uitmaakt en zich afscheidt van den wil van elk zijner leden. Deze collectieve wil dient precies door den Staat te worden ingetoemd met het oog op de sociale veiligheid van de gemeenschap. Wat belet den Staat vooralsnu aan den rechtspersoon het bestaan te ontnemen, de uitoefening van bepaalde rechten te ontzeggen, het patrimonium van den rechtspersoon te verminderen door het opleggen van boeten en veroordelverklaring, zooals hij particulieren in hun leven, in de uitoefening van bepaalde rechten of in hun patrimonium kan treffen. Om reden dat

aan een rechtspersoon geen vrijheidsberoovende straffen kan opgelegd worden, ware het onzinnig te besluiten dat deze moreele persoon in geval van wetsovertredingen aan elke beteugeling dient te ontsnappen. Waarom zou geen corporatieve bestraffing opgelegd worden aan een gemeente of een vereeniging, wanneer een misdrijf door haar inwoners of door haar leden werd bedreven in gevolge een beraadslaging of beslissing van dezen groep? Is het aanstootelijk dat in dergelijk geval, naast de verplichting tot herstel van de schade, insgelijks een boete, verbeurdverklaring, ontbinding, nietigverklaring of andere beveiligingsmaatregel zouden opgelegd worden? Is het betwistbaar dat naast de persoonlijke verantwoordelijkheid van de uitvoerders van het misdrijf insgelijks de groep ter verantwoording zou worden geroepen?

In talrijke vreemde wetgevingen werd reeds de weg gebaad tot het nemen van aangepaste beveiligingsmaatregelen van maatschappelijke aard tegen deze rechtspersonen, die een wets-overtreding pleegden. Bij het vonnis van het Internationaal Militair Gerechtshof te Nuremberg werd het op schitterende wijze bewezen, dat er mogelijkheid bestaat tot het nemen van bestraffende maatregelen tegen die groepeerings, zelfs wanneer zij geen rechtspersoonlijkheid hebben, zelfs als zij Staten zijn die de misdaad van agressieven oorlog pleegden. Zooals het Fransche Openbaar Ministerie bij het proces te Nuremberg verklaarde: « is het onaannemelijk te beweren dat misdaden van het internationaal recht aan de beteugeling zouden ontsnappen, omdat eenerzijds de Staat een entiteit vormt aan dewelke men geen misdaden in zichzelf kan toewijten noch strafsancties opleggen, en anderzijds geen enkel individu verantwoordelijk kan gesteld worden voor de daden van den Staat, die alleen de internationale betrekkingen regelt. »

Professor Roux, rechtsgleerde aan de faculteit der rechten te Dijon, waarvan wij ten volle de zienswijze deelen, legt deze strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersonen uit, als een uitzonderingsstelsel op het grondprincipe der individualiseering van de straffen. Geen rechtsprincipen zonder afwijkende bepalingen, genoodzaakt uit redenen van sociale veiligheid, zoo redeneert Prof. Roux. Er kunnen zich dus zulkdanige omstandigheden voordoen, waarin de wetgever een collectieve verantwoordelijkheid oplegt, hetzij met het doel te verhinderen dat sommige misdrijven ongestraft zou-

den blijven, hetzij om betere maatregelen van sociale veiligheid te bewerken.

De strafrechtelijke verantwoordelijkheid werd derhalve reeds in vreemde wetgevingen aangenomen, zij het dan ook als uitzonderingstoestand: zoo bijvoorbeeld in de Fransche, Engelsche en Amerikaansche wetgeving. In ons strafrecht werd insgelijks in uitzonderlijke gevallen deze verantwoordelijkheid toegepast. Wij citeeren onder andere de bepalingen van het koninklijk besluit van 15 September 1919 betreffende het koolmijnbedrijf. Dit besluit voorziet het opleggen van boeten ten laste van het koolmijnbedrijf in geval van overtredingen op het verbod van aanwerving van jongens beneden de veertien jaar en in geval van overtreding op de inrichting der stortbaden. Het koninklijk besluit van 28 November 1939 bevat insgelijks sanctie maatregelen ten aanzien van mijnondernemingen welke verwaarloosden aangiften te doen van elke nieuwe ontginning van den ondergrond.

Het dekreet van 19 vendémiaire jaar vier betreffende de verantwoordelijkheid van de gemeenten voor schade door samenscholingen in benden veroorzaakt, bevat insgelijks bepalingen van strafrechterlijken aard in de gevallen waarin de inwoners der gemeenten deel zullen genomen hebben aan de misdrijven op haar grondgebied bedreven. In dergelijk geval zal de gemeente verplicht zijn aan den Staat een boete te betalen gelijk aan de hoofdvergoeding; indien de inwoners van verschillende gemeenten deel genomen hebben aan de samenscholingen, zullen al deze gemeenten van de boete gehouden zijn.

De wet van 18 Mei 1873 op de handelsvennootschappen voorziet een fiscale geldboete, opgelegd aan de vennootschappen welke verwaarloosd hebben de openbaarmaking van de stichtingsakte in het Belgisch Staatsblad binnen den wettelijken termijn uit te voeren. Artikel 11 beslist dat, indien de bekendmaking niet gedaan werd binnen den bepaalden tijd, een geldboete zal worden opgelegd, berekend tegen 1 per 1.000 van het maatschappelijk kapitaal, doch zonder dat die boete minder dan 50 of meer dan 5.000 frank mag bedragen.

De wetgever van 1886 heeft aan dezen maatregel zijn strafrechterlijk karakter gegeven door een geldboete op te leggen.

Onze wetgeving ontbreekt aldus niet aan gevallen, waarin toepassing wordt gemaakt van de corporatieve straf, rechterlijke verantwoordelijkheid.

Tegenstanders zullen opwerpen, dat de corporatieve straf alle leden van dezen groep zal treffen; aldus verscheidene personen, welke nooit deel namen aan het collectief misdrijf. Is het niet onrechtvaardig op gelijke voet onschuldigen en daders te treffen door een collectieve bestraffing? Het oude strafrecht had dit vraagpunt reeds opgelost; de Fransche ordonnantie van 1670 bepaalde namelijk, dat de straffen, uitgesproken tegen een schuldig bevonden groepeerling, de rechtsvervolgling niet uitsloot tegen de daders van het misdrijf. Deze laatsten zullen aldus tweemaal getroffen worden, daar zij op tweevoudige wijze gehandeld hebben: als lid van den schuldig bevonden groep zullen zij getroffen worden niet door een straf, maar door de gevolgen van de corporatieve straf — als dader zullen zij getroffen worden door een individueele straf. Deze, welke niet deelnamen aan de delictueele handelingen, zullen geen straf oploopen, maar alleenlijk de gevolgen van de corporatieve straf dienen te dragen.

Volgens de Belgische rechtspraak wordt in principie de stelling der strafrechtelijke verantwoordelijkheid der rechtspersonen niet aanvaard. (Cass. 30-3-1-9111, Pas. 1911, I, 193.) Nochtans worden kenteringen waargenomen.

Aldus verklaard hetzelfde arrest van het Verbrekingshof van 30 Maart 1911 dat een vennootschap aan namaking van handelsmerk *schuldig* kan verklaard worden en derhalve burgerlijk aansprakelijk gesteld wordt voor de daden van haar aangestelden. In dit verband wijzen wij naar het geleerd advies van den heer advocaat-generaal Van Schoor en een arrest van het Verbrekingshof van 18 December 1899 (Pass. 1900, I, 63), hetwelk, overeenkomstig de Fransche rechtspraak, aanneemt dat de beledigingen tegen een handelsvennootschap onder toepassing der strafwet vallen. Onder strafrechtelijk oogpunt, zoo redeneert de heer Van Schoor, worden rechtspersonen en physische personen in gelijke mate door de wet beschermd. Aldus kan men een diefstal plegen ten nadeele van een vennootschap. Het werd tot heden nooit betwist dat de dader van dergelijk vergrijp rechtsvervolgling zou ondergaan. Men kan in denzelfde zin ten nadeele van een rechtspersoon oplichtingen plegen, misbruik van vertrouwen, brandstichting van hare gebouwen, vernieling van hare roerende eigendommen. Dergelijke misdrijven worden met recht vervolgd (advies van den heer Van Schoor).

Uit deze korte overschouwing van de rechtspraak blijkt aldus geen absolute stellingname

tegen de strafrechterlijke verantwoordelijkheid der rechtspersonen. De rechtspersoon geniet de volle bescherming van de strafwet terzelfden titel en met dezelfde waarborgen als de physische personen. Waarom zou hij niet aan gelijke plichten onderworpen zijn en bij wetsovertreding, aangepaste beveiligingsmaatregelen oploopen?

Deze zoo omstreden rechtskwestie trok de bijzondere aandacht van de rechtsgeleerden in het Internationaal Congres voor Strafrecht te Bukarest, in October 1920. In een geleerd advies van den heer Gunzburg, hoogleeraar bij de Gentsche Universiteit, wordt eveneens de uitbreiding van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid tot de rechtspersonen vooropgesteld. « Indien men zich houdt niet aan het oud klassieke strafrecht, maar aan de theorie van de school van het sociaal verweer, vervallen alle opwerpingen tegen de strafrechtelijke verantwoordelijkheid der rechtspersonen. » Het valt even zeer gemakkelijk veiligheidsmaatregelen te nemen ten aanzien van een rechtspersoon die tengevolge van een wetsovertreding zich als gevaarlijk openbaart; het valt even gemakkelijk den rechtspersoon onschadelijk te maken door eene in voogdijstelling of door een ondertoezichtstelling (*la responsabilité pénale des personnes morales privées*, Nico Gunzburg et Raymond Mommaert, *Revue Droit pénal belge*, nr 647 en volgende).

De Engelsche en Amerikaansche rechtsgeleerden hebben hiertoe den weg gebaad: zij hebben de strafrechtelijke verantwoordelijkheid der rechtspersonen gevestigd op de strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor andermans daden, of in andere woorden de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van den patroon voor de vergrijpen van zijn aangestelden.

Wij kunnen in deze korte uiteenzetting niet uitwijden over den rechtstoestand van de rechtspersonen in de Engelsche en Amerikaansche wetgevingen, doch wij verwijzen naar de interessante studie van heer Morris Ploscowe over het onderwerp: « *La responsabilité pénale des personnes morales dans la jurisprudence Anglo-Américaine* » (*Revue de droit pénal*, 1929, blz. 424).

Het voorbeeld van onze groote naburen kan een leiddraad zijn voor onze eigen Belgische strafwetgeving. Immers, de Vereenigde Staten en Engeland hebben dezelfde strafrechtsprincipen, gevestigd op de materialiteit der strafbaar gestelde daad en de misdadige wilsuiging. Beiden ondervonden het probleem van deze ge-

weldige ontwikkeling van den rechtspersoon onder alle vormen, zij het als staatsorganisme, parastatale instelling, syndicaten, vereenigingen of vennootschappen. Beiden hebben het proces van de steeds aangroeiende machtspositie dezer rechtspersonen tegenover den enkeling en de daarmee verbandhoudende conflicten en wets-overtredingen vastgesteld. Het wetsvoorstel betreffende de instelling van den Raad van Staat wordt in het land als een flinke inzet toegejuicht. Naar onze meening dringt zich ook de strafrechtelijke verantwoordelijkheid der rechtspersonen in België op als een primeerende noodzakelijkheid. Mocht deze studie eenigszins hebben bijgedragen om in de toekomstige congressen van de Unie van het Belgisch Strafrecht de belangstelling van onze rechtsgeleerden op dit

vraagstuk te trekken en een poging worden aangewend om de aandacht van de intellectueele middens van ons land op dit probleem te vestigen.

*Jean ROMMEL,
Substituut-Procureur des Konings
te Kortrijk.*

GERAADPLEEGDE WERKEN

GARÇON : Le droit Pénal.

MESTRE ACHILE : Les personnes morales et les problèmes des responsabilités pénales.

BONNEFROY GASTON : La responsabilité pénale des personnes morales.

DEPAGE : Traité de droit civil Belge, Tome II.

PIRSON et DEVILLE : Traité de la responsabilité civile.

PLANIOL et RIPERT : Traité élémentaire de droit civil, Tome II, nr 881 et s.

DE BEZOLDIGING VAN DE LEDEN DER MAGISTRATUUR

Indien het vast staat dat de rechtszekerheid voor alle staatsburgers een zeer voornaam en wellicht het fundamenteele element is van een waarachtige democratie, dan staat het tegelijk vast dat het een grondvereischte is van den democratischen staats- en maatschappijvorm een zedelijk en materieel onafhankelijke en een zedelijk en intellectueel hoogstaande magistratuur te bezitten. Men kan immers niet het eerste verkrijgen, indien men het tweede niet reeds voorhanden heeft.

Het bestaan nu van een onafhankelijke en hoogstaande magistratuur is ondenkbaar, vooral in een democratischen staat — waarin het ook aan den geringsten en den minst begooeden, maar zedelijk en intellectueel begaafden staatsburger moet gegeven zijn tot den hoogsten rang op te klimmen — zonder dat aan dit hooge ambt een bezoldiging verbonden is, die deze onafhankelijkheid waarborgt en die toelaat de besten onder de geschikten naar dit ambt te trekken.

Reeds ver vóór den jongsten wereldorlog was iedereen, die met den werkelijken financieelen toestand der magistratuur bekend was, het er over eens dat de uitbetaalde wedden merkbaar ver beneden het minimum waren, dat voor dergelijke wedden kan in aanmerking komen. Daarvan getuigt, in een merkwaardig getuigenis, de Commissie voor hervorming van de rechterlijke macht bij het Studiecentrum vóór hervorming van den Staat. Deze Commissie was voorgezeten door den heer René Marcq, stafhouder van de orde der advocaten bij het Hof van Cassatie en hoogleeraar aan de Universiteit te Brussel, en bestond verder uit twee magistraten en zes leden, die hoogleeëaren of advocaten waren (cfr. het verslag verschenen in het boek «De Hervorming van den Staat», uitgaande van het Studiecentrum tot hervorming van den Staat, p. 471 en volg.).

Indien de wedden van de magistratuur niet op een peil van sobere degelijkheid gebracht worden, zal dit een hoogst nadeelige inwerking hebben, vooreerst op de goede aanwerving, op de activiteit en zelfs op de onafhankelijkheid van de magistratuur. Over de inwerking der al te lage wedden op de waardigheid der magistratuur durven wij niet spreken, uit vrees deze

waardigheid bepaald aan te tasten door het blootleggen van toestanden van werkelijke ellende, die slechts aan zeer enkelen bekend zijn en die niet vatbaar zijn voor bespreking in een publiek debat.

De levensvoorwaarden van de magistratuur moeten zoodanig zijn dat de zedelijk- en intellectueel-beste juristen tot de magistratuur aangetrokken worden en aldus een degelijke recrutering gewaarborgd wordt. Deze recrutering moet kunnen geschieden tusschen hen «die dank zij hun eigenschappen bij de balie een voorname situatie zouden hebben verkregen» en ook tusschen «degenen die zich reeds zulke positie hebben verzekerd» (op. cit. p. 492).

De begaafde jonge jurist, hij voele zich al dan niet tot de magistratuur geroepen, mag niet van dit ambt verwijderd worden omdat hij niet over een persoonlijk vermogen beschikt. Het is zelfs noodzakelijk dat de magistratuur regelmatig aangevuld wordt door waardevolle elementen, die uit de niet begoede lagen der bevolking afkomstig zijn, indien men wil vermijden dat de magistratuur een kaste gaat worden, die niet meer begrijpt wat de werkelijke toestanden en de werkelijke noden van het volk eischen. Rechtsbedeeling toch is niet uitsluitend en zelfs niet hoofdzakelijk «juristerij», maar ook en veeleer billijke regeling van werkelijke toestanden in overeenstemming met het levende recht.

Evenmin mag de begaafde jonge jurist, die over een persoonlijk vermogen beschikt, en de begaafde oudere jurist, die reeds een voorname positie aan de balie verworven heeft, van de magistratuur worden afgewend door de vrees zijn yermogen gedurig te zien verminderen of van verworven materiele voordeelen te moeten afzien.

Een onvoldoende bezoldiging zal verder schaden aan de activiteit van de magistratuur — en deze schade is reeds ontstaan. De magistratuur, die door zijn wedde in zijn behoeften niet voorzien kan, zal er aldus soms toe gebracht worden naar een bijvoeglijk inkomen uit te zien en naast zijn ambt een andere althans eenigszins loondende bedrijvigheid uit te oefenen, b.v. avondlessen geven in een vrije onderwijsinrichting. Er kan geen twijfel over bestaan dat deze bedrijvigheid moet schaden

aan de specifieke bedrijvigheid van den magistraat, nochtans is het in dezen tijd wellicht het eenige middel om op een fatsoenlijke manier het inkomen aan te passen aan de meest elementaire behoeften.

Dat een wanverhouding van een langeren duur tusschen de elementaire behoeften en het inkomen zoodanig dat aan deze elementaire behoeften niet kan voldaan worden, zooals de magistratuur er een ondergaat, ten slotte de onafhankelijkheid van den magistraat moet aantasten, blijkt wel «een waarheid als een koe» te zijn. De magistraat is ook een mensch en niets van al het menschenlijke is hem vreemd. Indien ooit een magistraat in de groeve viel, dan lag de groote schuld wellicht niet bij hem, die duizelig werd omdat hij ontelbare uren naast de groeve moest wandelen en geen anderen weg vond, maar bij dezen, welke in strijd met hunne opdracht, geen anderen weg hadden gebaad.

Het is beter bij deze laatste beschouwing niet langer stil te staan, al is het noodig dat allen de draagkracht er van beseffen.

Indien de financieele toestand der magistratuur zoo ernstig is — en hij is het — dan hoeft het geen betoog dat de huidige bezoldiging geen gelegenheid laat om te spreken van de waardigheid der magistratuur en van de uiterlijke vereischten, die met deze waardigheid verbonden zijn.

* * *

Men heeft steeds opgeworpen tegen alle voorstellen, strekkend tot het invoeren van een degelijke bezoldiging der magistratuur, dat de budgetaire voorwaarden daartoe een hindernis vormden. Dergelijk antwoord is de bekentenis dat het maatschappelijk lichaam door ziekte is aangetast, dat onze beschaving aan verval lijdt (op. cit. p. 505). De gevolgen overigens van het niet invoeren van een degelijke hervorming in deze kwestie kunnen en moeten onvermijdelijk een zoo groot sociaal kwaad daarstellen, nl. het verworden van de goede rechtsbedeeling en het verdwijnen van de rechtszekerheid, dat het bestaan zelf van de maatschappij in haar democratischen vorm zeer ernstig in gevaar gebracht wordt. Men stelt verder vast, dat in andere gevallen budgetaire moeilijkheden of economische voorwaarden nooit een hindernis geweest zijn voor een sociaal noodzakelijke hervorming. Iedereen herinnert zich dat het statuut voor de maatschappelijke zekerheid der arbeidres — dat sociaal absoluut noodzakelijk was — werd ingevoerd onder het slagwoord: «men kan niet nagaan of onze economie en onze nijverheden een dergelijken last kunnen dragen, maar men moet de noodige maatregelen treffen om onze economie en onze nijverheid te laten leven en bloeien onder het regime van het ingevoerde statuut der sociale veiligheid».

Zal men, wanneer het gaat om de rechtsveiligheid van alle staatsburgers, terugdeinzen tegenover een argument, dat onwaardig is van een goed georganiseerd en goed beheerd staat?

«Is men zeker dat, wanneer de noodlottige gevolgen van een door het gezond verstand veroordeeld systeem zullen verwezenlijkt zijn, het herstel van het kwaad nog slechts een begrotingskwestie zal kunnen zijn?» (Cfr. op. cit. p. 514.)

* * *

Sedert vele tientallen jaren blijkt de kwestie der bezoldiging der magistraten onopgelost; men heeft er zich steeds mede vergenoegd een voorloopige regeling te treffen — «aan de magistraten een kleine zoetigheid te geven», zooals de heer Delbeke verklaarde (op. cit. p. 509). Het is meer dan hoog tijd dat een definitieve regeling getroffen wordt.

Om de bezoldiging van de magistratuur vast te stellen, dient uitsluitend het maatschappelijk belang van de functie, welke de magistraat waarneemt, in

aanmerking te worden genomen.

Hetgeen de activiteit van den magistraat onderscheidt ten opzichte van de andere activiteiten, waartoe de Staat zijn toevlucht moet nemen om zijn taak tot een goed einde te brengen is niet alleen een verschil hetwelk teruggebracht wordt tot een kwestie van maat en gehalte, maar veel meer een verschil van aard. Dienvolgens is het in strijd met het wezen zelf van deze functies, de bezoldigingen vast te stellen in verhouding tot deze van de ambtenaren van de bestuurlijke orde. Elke gelijkwaardigheid of assimilatie tusschen den toestand van den magistraat op de verschillende trappen van de rechterlijke loopbaan en den toestand van de ambtenaren in den loop der administratieve carrière, is kunstmatig en uit den boeze.

Het verschil van aard tusschen de rechterlijke functiën en de administratieve functiën werd vaak in het licht gesteld in den loop der parlementaire werkzaamheden. In het verslag van de Kamercommissie van Justitie, betreffende het wetsontwerp op de verhooging der rechterlijke bezoldigingen, drukte de heer de Boschynan zich als volgt uit:

«De magistratuur neemt in politiek en sociaal opzicht een uitzonderlijke plaats in en men mag er geen enkele andere functie mede vergelijken. Ze is soeverein in haar gebied... Moreel en maatschappelijk staat de rechterlijke macht boven al de andere.»

En, in 1925, verklaarde de heer Masson, met al het gezag waarmede een tusschenkomst van den Minister van Justitie bekleed is:

«Het is onbetwistbaar dat een onderscheid zich opdringt en dat men de magistraten niet met de ambtenaren, gewone medewerkers van de regeering en van haar afhankelijk, mag verwarren. Houders van een gedeelte der openbare macht, het verheven recht bezittend te beslissen over het lot, de eer en het fortuin van de burgers, genieten de magistraten uitzonderlijke voorrechten en moeten zij ook dienovereenkomstig bejegend worden.»

* * *

Ten einde op dit oogenblik tot een degelijke regeling te komen, moet vooreerst de onrechtvaardigheid, die aan de basis ligt van het bezoldigingsstelsel der magistratuur en die maar al te oud is, hersteld worden. Dit kan niet beter verwezenlijkt worden dan door aanneming, als nieuwe basis, der barema's, die uitgewerkt werden door de Commissie voor hervorming van de rechterlijke macht bij het Studiecencentrum voor hervorming van den Staat. Deze commissie was samengesteld uit magistraten, maar hoofdzakelijk uit de meest eminente vertegenwoordigers van de balie en van de universiteiten.

Het is niet van belang ontbloeit te laten opmerken dat het hervormingsvoorstel opgesteld werd door vooraanstaande personen, die wel bekend zijn met de nooden der magistraten, al behooren zij meest allen niet tot de magistratuur; dat verder dit voorstel uitgaat van deskundigen, die enkel en alleen gehandeld hebben met het oog op het algemeen belang van den Staat en dat tenslotte de leden der Commissie het voorstel aangezien hebben als een strikt minimum dat dadelijk moest gerealiseerd worden. «De meest helderziende geesten eischen eensgezind deze hervorming. Het is bespottelijk er nogmaals te moeten op terugkomen». (Op. cit. p. 504.)

De basis, die door de Commissie werd uitgewerkt, bevat «de cijfers die vastgesteld werden met inacht-neming van den algemeenen toestand der wedden op 1 Mei 1937» (Op. cit. p. 522); zij moest reeds in 1937 toegepast geweest zijn. Het is wel onmogelijk op de onrechtvaardigheid der verlopen jaren terug te komen, nochtans moet die treurige vaststelling een aansporing

daarstellen om van nu af wel dadelijk een degelijke bezoldiging in te voeren.

Deze basis — een basis van 1937 — moet dan aangepast worden aan het huidige peil der prijzen. Het is zeer gemakkelijk aan te toonen dat de huidige kleinhandelsprijzen in het algemeen meer dan driemaal hooger zijn dan deze van 1937 en zelfs van 1939. Nochtans is het beter, bij de aanpassing der bezoldigingen in de magistratuur, geen anderen vermenigvuldiger toe te passen dan bij de aanpassing der staatswedden. Daarom werd dan de vermenigvuldiger 2,25 aangenomen, al moet men aannemen dat deze vermenigvuldiger niet overeenstemt met en merkelyk lager is dan het huidige peil der kleinhandelsprijzen.

Frans A. Van Parijs.

Eerste Substituut Procureur des Konings te Gent.

VOORSTEL VAN WET

houdende wijziging van de wet van 30 Juli 1928 betreffende het bezoldigen van de leden van de rechterlijke orde.

Artikel 1. — In afwijking van art. 1 der wet dd. 30 Juli 1928 worden de jaarwedden van de hierna-vermelde leden der rechterlijke orde bepaald als volgt :

Hof van Cassatie :	
Eerste-voorzitter en procureur-generaal	160.000
Kamervoorzitter en eerste-advocaat-generaal	135.000
Raadsheeren	125.000
Tweede advocaten-generaal	128.000
Hoven van Beroep :	
Eerste-voorzitter en procureur-generaal	130.000
Kamervoorzitters en eerste-advocaten-generaal	112.500
Raadsheeren	96.000
Tweede advocaten-generaal	100.500
Substituten-procureur-generaal	90.000

Rechtbanken van eersten aanleg :

	1e klas	2e klas
Voorzitters en procureurs des Konings	115.000	90.000
Ondervoorzitters	85.000	78.000
Rechtshoofden en substituten-procureur des Konings	65.000	60.000

Rechtbanken van Koophandel :

	1e klas	2e klas	3e klas
Rereferendarissen	115.000	90.000	78.000
Adjunct-referendarissen	65.000	60.000	55.000

Vrederegerechten :

	1e klas	2e klas	3e klas
Vrederechters	90.000	80.000	65.000

Krijgsgerechtshof :

Voorzitter en auditeur-generaal	120.000
Substituten-auditeur-generaal	90.000

Krijgsraden :

Krijgsauditeurs	85.000
Substituten-krijgsauditeurs	55.000

Art. 2. — Art. 2 der wet van 30 Juli 1928 wordt vervangen door de volgende bepalingen :

De bijslag op de wedde, toegekend aan de kinderrechtshoofden en aan de kinderrechtshoofden in beroep, aan de onderzoeksrechtshoofden, aan de eerste-substituten-procureur des Konings, aan de eerste substituten-krijgsauditeurs en aan de eerste-referendarissen bij de rechtbanken van koophandel is vastgesteld als volgt :

Kinderrechtshoofden :

	1e klas	2e en 3e klas
Eerste termijn van drie jaar	4.000	3.500
Na drie jaren functie	5.200	4.250
Na zes jaren functie	6.500	5.000
Na negen jaren functie	9.500	6.000
Na vijftien jaren functie	15.000	12.250

De bijslag wordt op 21.000 fr. gebracht voor definitief benoemde kinderrechtshoofden bij de rechtbanken van eersten aanleg eerste klasse.

Kinderrechtshoofden in beroep :

Tijdens den duur hunner functie in die hoedingheid	4.000
--	-------

Onderzoekrechtshoofden :

	1e klas	2e en 3e klas
Voor den eersten termijn van drie jaar	4.500	3.750
Na drie jaren functie in die hoedingheid	6.000	4.500
Na zes jaren functie	7.500	6.000
Eerste substituten :		
1ste termijn van drie jaar	10.000	9.000
Na drie jaren functie	15.000	14.000
Na zes jaren functie	20.000	18.000

Na zes jaar den dienst van eersten substituut te hebben vervuld, zullen deze magistraten dezelfde wedde hebben als een ondervoorzitter bij de rechtbank van eersten aanleg van dezelfde klasse.

Eerste adjunct-referendarissen :

1ste termijn van drie jaar	7.500
Na drie jaren	9.000
Na zes jaren	10.500

Art. 3. — In afwijking van art. 1 der wet van 30 Juli 1928 worden de anciënniteitsverhoogen der hierna-vermelde leden der rechterlijke orde bepaald als volgt :

De anciënniteitsvergoedingen van de wedden van eersten voorzitter en van den procureur-generaal bij het Hof van Cassatie blijven bestaan.

Deze magistraten krijgen geen toelage voor representatiekosten.

De wedden van de magistraten der Hoven en Rechtbanken worden volgenderwijze verhoogd :

6 achtereenvolgende verhoogen :

Een verhooging na 3 jaar	3.000
3 verhoogen respectievelijk na elken termijn van 3 jaar	4.000
2 verhoogen respectievelijk na elken termijn van 5 jaar	5.000
Hetzij 25.000 fr. na 22 jaar.	

De wedde van de ondervoorzitters en de 1ste substituten, die reeds sedert 25 jaar in de magistratuur zijn, wordt met 10.000 fr. verhoogd. Deze toelage wordt afgeschaft, indien die magistraten bij een hoogere jurisdictie worden benoemd.

Art. 4. — Art. 4 der wet van 30 Juli 1928 wordt gewijzigd als volgt :

De maandelijksche bedragen dezer vergoeding zijn 300 fr. voor het derde kind, 600 fr. voor het vierde en 900 fr. voor elk der volgende.

Art. 5. — De bezoldigingen van de leden der rechterlijke orde, die bepaald werden in de wet van 30 Juli 1928, gewijzigd door deze wet, zullen van af 1 October 1946 uitbetaald worden na vermenigvuldigd geweest te zijn door het cijfer 2,25.

VLAAMSCHE JURISTEN,

abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 14 October 1946.

Voorzitter: M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever: M. Smetryns.
Advokaat Generaal: M. H. Colard.

STRAFVORDERING. — BEROEP TEGEN BESCHIKKING DER RAADKAMER.

Een arrest dat het beroep ingesteld tegen een beschikking der Raadkamer, waardoor een betichte naar de Correctionele Rechtbank wordt verzonden, onontvankelijk verklaart is een arrest van onderzoek, vreemd aan de bevoegdheid, en derhalve slechts vatbaar voor een voorziening in verbreking na het verleen van het eindarrest.

Meurez t./O.. M.

Het Hof,

Gehoord Raadsheer Smetryns in zijn verslag en op de conclusie van den Heer Colard, Advocaat Generaal;

Gelet op het bestreden arrest door de kamer van Inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Gent op 18 Juni 1946 gewezen;

Overwegende dat bij het bestreden arrest het Hooger Beroep door aanlegger ingesteld tegen de beschikking der Raadkamer welke hem naar de Correctionele Rechtbank verwijst uit hoofde van misbruik van vertrouwen of oplichting, niet onvankelijk wordt verklaard;

Overwegende dat die beslissing een arrest van onderzoek is en vreemd aan de bevoegdheid, dat zij derhalve, luidens art. 416 van het Wetboek van Strafvordering, slechts na het verleen van het eindarrest tot voorziening in verbreking aanleiding kan geven;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 24 October 1946.

Voorzitter: M. Soenens.
Raadsheer-Verslaggever: M. Fauquel.
Advokaat-Generaal: M. Colard.

I. MOTIVEERING VAN VONNISSEN EN ARRESTEN. — GEBREK AAN MOTIEVEN.

II. ARBEIDSOVEREENKOMST. — LOON. — VERGOEDING.

III. BEROEP. — DRAAGWIJDTE.

I. Wanneer er tusschen een rederij en een schipper betwisting voorkomt over het bedrag van het loon van deze schipper naar aanleiding van de toepassing der wisselkoersen, motiveert de rechter ten gronde zijne beslissing niet op voldoende wijze wanneer hij er zich toe bepaalt de bewering van een der partijen af te wijzen zonder de redenen van deze beslissing te ontwikkelen.

II. Wanneer de rechter ten gronde van den eenen kant vaststelt dat een arbeidsovereenkomst geschorst is en van den anderen kant toch den werkgever ver-

oordeelt tot het betalen van een zeker loon na de periode der schorsing, houdt deze beslissing niet noodzakelijk een tegenstrijdigheid van motieven in. Met de term «loon» kan door den rechter ten gronde bedoeld zijn geworden de vergoeding die aan een schipper verschuldigd is voor zekere zorgen die hij wijdt aan het schip waarop hij vaarde, zorgen die normaal besteed worden ook na de periode der schorsing van de arbeidsovereenkomst.

III. Dient verbroken een arrest waardoor de rechter in hooger beroep uitspraak gedaan heeft over een punt dat, ingevolge uitdrukkelijke beperking vanwege appellant, niet aan den beroepsrechter onderworpen was.

Demuyne t./ De Vos.

Het Hof,

Gehoord Heer Voorzitter Fauquel in zijn verslag en op de conclusies van den Heer Colard, Advocaat-Generaal;

Gelet op de bestreden beslissing op 25 Januari 1943 gewezen door den Werkrechtersraad van Beroep te Gent (Kamer voor werklieden):

Over het eerste middel: schending van artikel 97 der Grondwet, van artikelen 1143, van het Burgerlijk Wetboek, 1319, 1320, 1322 van hetzelfde Wetboek, regelende het geloof aan akten verschuldigd,

doordat de rechter ten gronde, geroepen het punt te beslissen of, bij het opmaken der betwiste rekening het maandelijks aan verweerder voor de maanden Juni, Juli en Augustus 1940 verschuldigd salaris, op 135 gulden of op 2.025 Belgische franken bepaald moest worden — deze laatste valuta, zooals de Werkrechtersraad van Beroep zelf in zijn beslissing van 11 Mei 1942 vaststelde, volgens den wisselkoers slechts 122 gulden vertegenwoordigende, en volgens eischer met het in het werkcontract voorziene cijfer overeenkomende,

ten onrechte de aanspraak van verweerder tot vergoeding op de basis van 135 gulden per maand, heeft ingewilligd, steunende om aldus te beslissen, op twee eveneens van waarde ontbloote motieven, zonder betrekking, noch met het voorwerp der tusschen partijen bestaande betwisting, noch bijgevolg met de beschikking der bestreden beslissing, en daarbij onderling onvereinigbaar, te weten:

1° dat te vermoeden valt dat het salaris van den schipper tijdens de reis naar Holland nooit in Hollandsche munt werd vastgesteld,

2° dat de eischer zich bij het opmaken der betwiste rekening nooit verzet heeft tegen het in Hollandsche munt uitdrukken van bedoeld salaris, aldus het toekennen aan verweerder, voor de betwiste maanden, van een hooger salaris dan hetgeen in het tusschen partijen gesloten werkcontract werd voorzien, in werkelijkheid zonder eenige rechtvaardiging of een, of andere motiveering latend;

Overwegende, dat uit de bestreden beslissing en uit de rechtspleging waarvan ze is voorafgegaan blijkt dat de eerste aan den rechter voorgelegde betwisting het bedrag betreft van het maandelijksch loon van den verweerder; dat deze gezegd loon wilde doen vaststellen op 135 florijnen; dat de aanlegger, integendeel, staande hield dat het loon slechts

2025 franken bedroeg, som in de overeenkomst aangeduid en welke, volgens den niet betwisten wisselkoers, slechts overeenkwam met 122 florijnen;

Overwegende, dat aldus alleen de waarde van het loon, en niet de munt waarin het verschuldigd was, betwist werd; dat de rechter over den grond, door de bewering van den aanlegger af te wijzen, enkel steunende op de twee redenen in het middel juist overgenomen, die bewering zonder gepast antwoord heeft gelaten, en, daardoor, artikel 97 der Grondwet heeft geschonden;

Over het tweede middel: schending van artikel 97 der Grondwet, artikel 1134 van het Burgerlijk Wetboek, over de bindende kracht der overeenkomsten, doordat, bij tegenstrijdige motiveering, overeenkomende met gebrek aan motiveering, de rechter ten gronde, na vastgesteld te hebben dat het tusschen partijen gesloten contract « geschorst » was geweest ten gevolge van de op 27 Juli 1940 plaats gegrepen opeischung van de boot, nochtans aan verweerder zijn loon over de maand Augustus 1940 heeft toegekend, hem aldus ten onrechte van de bedingen van een overeenkomst latende genieten, waarvan anderzijds vastgesteld was dat de gevolgen tusschen partijen voortaan geschorst waren,

doordat overigens de rechter ten gronde, overwegende dat de schipper voortgegaan was zekere prestaties te leveren waarvoor het hem billijk toeschijnt hem een loon toe te kennen, gemeend heeft dat de overeenkomst, alhoewel geschorst in haar gevolgen, in feite slechts op 27 Augustus 1940, datum der aflevering van de boot aan de bezettende overheid, definitief « onderbroken » werd,

aldus in het belang der zaak, tusschen wat hij de schorsing van het contract noemt en zijn zoogenaamde verbreking, een kunstmatige tegenstelling scheppende die in geen enkele wetsbepaling een rechtvaardiging vindt;

Overwegende, dat de tweede aan den rechter in hooger beroep voorgelegde betwisting de vraag deed oprijzen, tot op welken datum de verweerder recht had op zijn loon, de aanleger staande houdende dat hij niets kon verschuldigd zijn na 27 Juli 1940, datum waarop de boot door de bezettende overheid werd opgeëischt;

Overwegende, dat de bestreden beslissing vaststelt dat het contract op dien datum geschorst werd; dat ze, niettemin, aan den verweerder zijn « loon » toekent tot op het einde van de maand Augustus, wat, op eerste zicht, als tegenstrijdig voorkomt;

Doch overwegende dat deze tegenstrijdigheid slechts in schijn bestaat, en slechts voortvloeit uit een onjuiste uitdrukking welke niet belet dat de gedachte van den rechter met zekerheid tot uiting komt; dat de beslissing inderdaad hierop wijst dat, alhoewel het contract door de opeischung van de boot geschorst werd, de verweerder toch aan boord gebleven is, er het werk heeft voortgezet welke elke schipper moest verrichten en welk tot het onderhoud van de boot en in het voordeel van den eigenaar ervan, dringend noodzakelijkheid is;

Dat aldus, zooals ten andere de voorbereidende en niet bestreden beslissing d.d. 11 Mei 1942 er den nadruk op legt, het in onderhavig geval niet gaat over een echt loon, zooals het in het contract

bepaald is, doch over een vergoeding aan den verder verschuldigd wegens de zorgen door hem aan een anders goed besteed; dat er zich dus, noch in feite noch in rechte, iets tegen verzet, dat de rechter, zooals hij het gedaan heeft, souverain die vergoeding schat op een som gelijk aan deze welke den verweerder als overeengekomen loon normaal zou verschuldigd geweest zijn, indien het contract niet ware geschorst geweest door de opeischung waarvan de boot van den aanlegger het voorwerp is geweest; dat de bestreden beslissing, die aldus moet geïnterpreteerd worden, gemotiveerd en tevens gerechtvaardigd is; waaruit volgt dat het middel, zooals het is opgesteld, noch in rechte noch in feite opgaat;

Over het derde middel: schending van artikel 97 der Grondwet, verkeerde toepassing en bijgevolg schending der artikelen 1372 tot 1375 van het Burgerlijk Wetboek aangaande zaakwaarneming,

doordat de rechter ten gronde ten onrechte beslist heeft dat aan verweerder de door hem tot vervoer van zijn familie en zijn meubelen van Rotterdam tot Gent gedane onkosten dienden terugbetaald, en gemeend heeft zijn beslissing dienaangaande te moeten rechtvaardigen door de toepassing van zekere regelen, eigen aan de zaakwaarneming, te moeten inroepen,

terwijl uit de bevindingen zelf der bestreden beslissing echter blijkt dat de door verweerder gedane kosten enkel betrekking hadden op het vervoer zowel zijner familieleden als van zijn eigen meubelen, hetgeen noodzakelijk alle mogelijke bedoeling, om eens anders zaak waar te nemen, uitsloot;

Overwegende dat, op dit derde punt, de bestreden beslissing, wel is waar slechts gemotiveerd is door het inroepen van de principes die de waarneming van zaken beheerschen, doch dat de voorbereidende beslissing van 9 Maart 1942, waarnaar ze verwijst, te recht of ten onrechte op artikel 1384 van het Burgerlijk Wetboek steunt om te beslissen dat de aanlegger gehouden is de schade te vergoeden welke voor den verweerder voortvloeit uit het feit dat hij, tengevolge van de opeischung, gedwongen werd met zijn vrouw naar Gent terug te keeren en er, op zijn kosten, zijn meubelen terug te brengen;

Overwegende, dat die reden, door de bestreden beslissing impliciet overgenomen, door den aanlegger niet betwist wordt; dat het middel, daar het slechts andere redenen bestrijdt, aldus van belang ontbloomt wordt;

Over het vierde middel: schending der artikelen 1351 van het Burgerlijk Wetboek aangaande het gezag van het rechterlijke gewijsde, 1319, 1320 en 1322 van hetzelfde Wetboek over het geloof den akten verschuldigd, 45 en 85 der wet van 9 Juli 1926, stichtende de Werkrechtersraden, doordat de bestreden beslissing, het aan de beroepsakte verschuldigd geloof schendende, en het gezag van het rechterlijk gewijsde miskennende, ten gunste van aanstaanden verweerder het deel van het vonnis waarvan beroep betreffende terugagve der betwiste motorpomp hervormd heeft, dan wanneer het beroep, luidens de ter griffie van den Werkrechtersraad door verweerder overeenkomstig artikel 85 van voornoemde wet van 9 Juli 1926 afgelegde verklaring uitsluitend gericht was tegen de be-

schikking van het vonnis a quo houdende veroordeeling der oorspronkelijk verwerende, toen beroepende partij, tot betaling der som van 110 gulden;

Overwegende dat de beslissing, waartegen hooger beroep, boven deze veroordeeling, beschikt dat de verweerder in verbreking verplicht is, op zijn kosten, de pomp te gaan halen, waarover het gaat, of te bewijzen dat hij te dien einde alle noodige benaastigheden heeft aangewend, en dit, binnen den termijn van een maand;

Overwegende dat de verweerder tegen dit tweede punt van de beslissing van den eersten rechter geen hooger beroep heeft ingesteld; dat hij zich uitdrukkelijk beperkt heeft tot het verhaal tegen zijn veroordeeling tot het betalen van de hierboven aangeduide som van 110 florijnen, welke moet omgezet worden in Belgische frank;

Dat, bijgevolg, de beslissing a quo betreffende de betwiste pomp aan de kennisneming van den rechter in hooger beroep ontsnapte; dat de bestreden beslissing, door op dit punt uitspraak te doen, en door dienaangaande te beslissen dat de vordering van den aanlegger niet gegrond was, de in het middel aangeduide wetsbepalingen geschonden heeft;

Om die redenen:

Verbreekt de bestreden beslissing, voor zoover ze, om tusschen partijen hun respectief « moet en te goed » vast te stellen, het maandelijksch loon van den verweerder op 135 florijnen bepaalt; voor zoover ze de beslissing waartegen hooger beroep wijzigt, betreffende de betwiste pomp en voor zoover ze den aanlegger veroordeelt tot de 9/10den der kosten; verwerpt de voorziening voor het overige;

Veroordeelt den verweerder tot 2/3 en den aanlegger tot 1/3 der kosten van den aanleg in verbreking;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van den Werkrechtensraad van beroep te Gent (Kamer voor werklieden), en dat melding er van zal gemaakt worden op den kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwijst de zaak aldus omschreven naar den Werkrechtensraad van hooger beroep te Brugge (Kamer voor werklieden).

HOF VAN BEROEP TE LUIK

5e Kamer. — 11 Juli 1946.

Voorzitter: M. J. Elsen.

Raadsheren: MM. Verreydt en E. Vroonen.

Openbaar-Ministerie: M. Kellens, subst. proc.-gen.

Pleiers: Mrs P. Mottard en L. Roppe.

STRAFVORDERING. — RECHTSTREESCHE DAGVAARDING. — TUSSENKOMST.

De correctionele rechtbank is onbevoegd om kennis te nemen van een rechtstreeksche dagvaarding waardoor een verzekeringsmaatschappij in tusschenkomst en vrijwaring wordt gedagvaard op grond van de bepalingen van een verzekeringskontraat.

Het Wetboek van Strafvordering voorziet uitdrukkelijk dat geen andere vorderingen van burgerlijken aard voor de correctionele rechtbank kunnen aanhangig gemaakt worden dan deze van het slachtoffer dat door het misdrijf werd benadeeld, deze tegen de burgerlijk verantwoordelijke personen en de eisch in

schadevergoeding van den vrijgesproken betichte tegen de burgerlijke partij.

Jos. Delsipexhe & H. Van Oorschot t./
N. V. Les Patrons réunis.

Overwegende dat bij exploit van 11 September 1943 de burgerlijke partij Delsipexhe-Van Oorschot daarenboven de N.V. « Les Patrons Réunis » vóór de Correctionele Rechtbank rechtstreeks gedagvaard heeft ten einde deze Verzekeringsmaatschappij te hooren veroordeelen in het geding door het Openbaar Ministerie tegen Landrieu ingeleid, tusschen te komen en, in uitvoering van een verzekeringscontract gesloten tusschen gedaagde en de verzekerde, zekere Maatschappij « Mon Charbon », betichte te waarborgen tegen alle veroordeelingen die te zijnen laste zouden kunnen uitgesproken worden en ten voordeele van verzoekers;

Overwegende dat, ten onrechte, de Rechtbank de zaken Openbaar Ministerie tegen Landrieu en de dagvaarding in tusschenkomst en vrijwaring tegen Patrons Réunis samengevoegd heeft, deze laatste in beginsel ontvankelijk verklaard, en ten einde getuigen te hooren nopens den grond van dien eisch, de debatten voor heropend verklaard heeft;

Overwegende, inderdaad, dat de openbare en burgerlijke vordering vóór de boetstraffelijke rechtsmachten gedragen, beheerd worden door de regels van proceduur en van bevoegdheid door het Wetboek van Strafvordering en de aanvullende wetten bepaald;

Dat het voormeld Wetboek uitdrukkelijk geen andere vorderingen van burgerlijken aard voor de boetstraffelijke rechtsmachten aanneemt dan deze van het slachtoffer door het misdrijf benadeeld, deze tegen de burgerlijk verantwoordelijke personen gericht en de eisch in schadevergoeding van den vrijgesproken betichte tegen de burgerlijke partij;

Overwegende dat de burgerlijke partij of de betichte tegen denwelke de burgerlijke vordering voor de beteugelende rechtsmachten is ingeleid in de burgerlijke actie, geen derde in gedwongen tusschenkomst en in vrijwaring mogen oproepen, wanneer zij zich beroepen op het bestaan van een contract, en dat alléén de burgerlijke vordering die het misdrijf als voorwerp heeft, onder de bevoegdheid van de beteugelende rechtsmachten valt;

Dat de regels die de bevoegdheid der burgerlijke rechtsmachten bepalen namelijk artikel 50 der wet van 25 Februari 1876, die in de hooger vermelde dagvaarding ingeroepen is, niet toepasselijk zijn op de beteugelende rechtsmachten en niet als gevolg kunnen hebben aan deze laatste bevoegdheid toe te wijzen ten opzichte van een andere burgerlijke vordering die op een contract gesteund is (artikel 3 en 3, wet 17 April 1878; Cass. 30 April 1934 en 16 April 1934, Pas. 1934, I, 262 en 240);

Overwegende dat in deze voorwaarden de rechtbank onbevoegd was om over de oproeping in tusschenkomst en vrijwaring kennis te nemen.

Om deze redenen:

.....
Doet te niet het bestreden vonnis, doch enkel in zooverre het, rechttdiende op burgerlijk gebied op de vordering in gedwongen tusschenkomst en vrij-

waring ingesteld door de burgerlijke partij, Van Oorschot-Delsipexhe tegen de N.V. Patrons Réunis, de zaken samengevoegd heeft, den eisch ontvanke-lijk heeft verklaard, de debatten heropend verklaard heeft nopens dien eisch en een getuigenverhoor beval;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE LEUVEN

2 November 1943.

Voorzitter : M. F. Simons.

Rechters : MM. P. Martens en H. Craninx.

Pleiters : Mrs P. Anciaux en C. Noyen.

ECHTSCHIEDING. — BELEEDIGING.

I. CORRECTIONEELE VEROORDEELING VOOR HUWELIJK. — GEEN AANLEIDING.

II. FEIT NIET AANGEHAALD IN VERZOEK-SCHRIFT. — ONAANVAARDBAARHEID.

- I. *Een correctioneele veroordeeling wegens heling dagteekend van vóór het huwelijk, kan niet ingeroepen worden als beleedigend feit tot het bekomen van de echtscheiding. Voorafgaande inlichtingen konden over de echtgenoot ingewonnen worden.*
- II. *Een feit dat niet vermeld werd in het verzoekschrift, kan in den loop van het geding tot echtscheiding niet aangehaald worden en dient bij nieuw verzoekschrift te worden aangevoerd.*

L... t./ B...

Aangezien aanlegger, bij verzoekschrift gedagteekend van 27 Oktober 1942, een vraag tot echtscheiding ingeleid heeft op grond van zware beleediging;

Aangezien die beleediging, volgens aanlegger bestaat in het feit dat verweerster hem vóór het huwelijk verborgen had, dat zij op 10 Januari 1942, door de Correctioneele rechtbank van Leuven, wegens heling van 10.000 frank, ten nadeele van het Postbeheer, tot een gevangenisstraf van vijf maand veroordeeld werd;

Aangezien een feit slechts beleedigend wezen kan jegens een der echtgenooten, voor zooveel dit feit zich tijdens het gemeenschappelijk leven voorgedaan heeft;

Dat aanlegger beweert slechts na het huwelijk vernomen te hebben dat, eenige maanden vóór hij verweerster huwde, deze veroordeeld werd, en zij hem dit feit niet bekend maakte;

Dat dit louter gezegde, geen bewijs van zijne echtheid uitmaakt, dat het ten minste zonderling voorkomt dat aanlegger niet vraagt te mogen bewijzen door getuigen, dat het slechts na het huwelijk is dat hij het feit, op hetwelk hij zich nu steunt om de echtscheiding te vragen, vernomen heeft;

Dat die bewering des te meer als niet redelijk kan aangenomen worden daar verweerster veroordeeld werd eenige maanden (zeven maand) vóór het huwelijk aan te gaan en door de Rechtbank der stad waar beide partijen wonen;

Dat die verorodeeling eerder bewijst dat aanlegger zich vergist heeft over de goede hoedanigheden van zijn echtgenoot en dat hij met lichtzinnigheid

gehandeld heeft door met haar in den echt te treden, zonder voorafgaande inlichtingen over verweerster te nemen.

Dat, wat er ook van weze, dit feit geen aanleiding tot echtscheiding kan geven (Zie : Pierard, *Traité du Divorce*, deel I, nr 183);

Aangezien aanlegger een tweede feit inroept : dat zijn echtgenoot liefdebetrekkingen onderhoudt met zekeren M.;

Dat dit feit ontegensprekelijk een zware beleediging uitmaakt, maar niet aangehaald is in het verzoekschrift tot echtscheiding;

Dat op het oogenblik dat partijen in verzoening verschijnen voor den heer Voorzitter, de tegenpartij moet kennis hebben der feiten die den grond van de vraag tot echtscheiding wettigen.

Dat dit een substantieele formaliteit uitmaakt eigen aan de vorderingen tot echtscheiding, dat zelfs de feiten op zulkdanig bepaalde wijze moeten omschreven worden in het verzoekschrift dat een vonnis dagteekende 20 Maart 1867 (*Belgique Judiciaire* 1868 nr 1238) : beslist heeft dat een vraag gesteund volgens het verzoekschrift op grond van overspel met Paul begaan, niet mag aangenomen worden indien later aanlegger beweert dat zijn vrouw zich plichtig heeft gemaakt aan overspel met Pieter;

Dat, indien tijdens een geding tot echtscheiding een aanlegger, in het verzoekschrift niet begrepen feiten wil aanvoeren, hij een nieuw verzoekschrift moet neerleggen om een nieuwe vordering in te spannen, en om naderhand, gebeurlijk de samenvoeging van zijn tweede vraag met den eersten eisch te vragen, daar geen enkel feit tot grond van echtscheiding, aan de verzoeningsproef ontsnappen mag;

Dat, bij gebreke het feit der betrekkingen van verweerster met M., in het verzoekschrift aan te halen de Rechtbank zou beslissen over een feit buiten het kader van het verzoekschrift (Zie : Pierard voormeld, Deel I, nr 276);

Om deze redenen :

De Rechtbank,

Alle andere, verdere en niet aansluitende besluiten werende, en gehoord den heer Roget, Substituut Procureur des Konings, in zijn tegenstrijdig advies ter openbare zitting van 18 Oktober laatst;

Geeft akte aan verweerster dat zij verklaart zich naar de wijsheid van de Rechtbank te gedragen, wijst aanlegger van zijne vraag af; veroordeelt hem tot de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

zetelende in graad van beroep

1e Kamer bis. — 8 Juli 1946.

Voorzitter : M. Moorkens.

Pleiters : Mrs Bruneel en Sano.

HUUR. — OPZEG. — ONTVANGSTBEWIJS.

Het verzenden van een aanbevolen schrijven met ontvangstbewijs om een opzeg te beteekenen is geen formaliteit die voorgeschreven is op straf van nietigheid.

Het behoort aan de Rechtbank na te gaan of de

huurder al of niet op voldoende wijze kennis van den opzeg heeft gekregen.
Deze feitelijke kwestie mag bewezen worden door alle middelen van recht.

Van, Beckhoven t./ Wwe De Graef.

Gezien de stukken des gedings;
 Gehoord partijen in hunne middelen en besluiten;
 Gelet op de wet van 15 Juni 1935;

Overwegende dat de eerste rechter geoordeeld heeft dat het geven van een opzeg per aanbevolen brief zonder ontvangstbewijs, de nietigheid van den opzeg tot gevolg heeft dat het besluit-wet van 12-3-45 eene uitzonderingswet is en in zijn art. 3 het ontvangstbewijs verplichtend voorschrijft;

Overwegende dat partij van Beckhoven voorhoudt dat de wetgever alleen tot bedoeling heeft gehad betwisting nopens het ontvangen van den opzeg uit te schakelen dat hij bovendien art. 3 supra vermeld vergelijkt met art. 4 opvolgend en art. 173 W. B. R.;

Overwegende dat art. 3 besluit-wet 12-3-45 voorhoudt dat een opzeg gegeven per aanbevolen schrijven moet vergezeld gaan van ontvangstbewijs;

Overwegende dat de bedoeling van den wetgever geweest is zich te verzekeren dat de bestemming wel degelijk kennis heeft kunnen nemen van den opzeg, dat het ontvangstbewijs in zake kan aangevraagd worden hetzij bij bestelling, hetzij later; dat de bedoeling van den wetgever zeker niet geweest is « procedure aan te moedigen » maar eerder ze uit te schakelen;

Overwegende dat ten andere de wetgever geen nietigheid van den opzeg bepaald heeft, noch rechtsingang geweigerd heeft voor een opzeg per aanbevolen schrijven zonder ontvangstbewijs dat luidens art. 173 W.B.R. geene nietigheid aanvaard kan worden waar eene partij geene schade leed;

Overwegende dat in art. 4 besluit-wet 12-3-45 nietigheid en niet-ontvankelijkheid wel voorzien werden voor de aanduiding in den opzeg van den termijn binnen denwelken verlenging der overeenkomst moet aangevraagd worden en voor den termijn binnen denwelken zij moet aangevraagd worden door dengene die den opzeg ontvangt;

Overwegende dat wij hieruit a contrario ook mogen afleiden dat geene nietigheid aangaande het rechtsvraagstuk in zake bepaald is en het eene feitelijke kwestie betreft, overgelaten aan de voorzichtigheid en de wijsheid der Rechtbanken, die dienen na te gaan of de verwerende partij wel heeft kunnen kennis krijgen van den opzeg, waarvan de bewijslast rust op den opzeggever;

Overwegende dat deze feitelijke kwestie dus mag bewezen worden door alle middelen van recht;

Overwegende dat in zake partij De Graef-Daeleman na het ontvangen van den beweerd nietigen opzeg, zelf partij Van Beckhoven in verzoening riep voor den heer Vrederechter te Borgerhout, op 10 Juli 1945, dat zij dus den opzeg ontving, hem voor goed en geldig aanzag, en waar geene verzoening mogelijk was, een proceduurmiddelje bedacht om toch te kunnen in feite genieten van huurverlenging waarop zij misschien geen recht had ten gronde;

Overwegende dat zij alléén besluit tot bevestiging van het vonnis a quo;

Om deze redenen;

De Rechtbank;

zetelende in graad van beroep;

Verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond;

Hervormt het vonnis a quo dd. 5 October 1945 en doende wat de eerste rechter had moeten doen;

Verklaart den opzeg geldig en goed;

Veroordeelt diensvolgens gedaagde om de betrokken plaatsen te ontruimen binnen de acht dagen van de beteekening van het vonnis;

Machtigt aanlegger van nu af om haar te mogen doen uisdrijven per deurwaarder met al hare roerende voorwerpen in geval zij niet moest verhuizen;

Veroordeelt haar tot de kosten des gedings in beide instanties.

KRIJGSRAAD TE MECHELEN

29 Maart 1946.

Voorzitter : M. Croonen.

Substituut Krijgsauditeur : M. Cortois.

Pleiters : Mrs Smets, De Coninck, De Cocq en Nobels.

I. HULP AAN VIJAND. — FABRICATIE VAN VOORWERPEN IN HOUT. — ART. 115. — MOREELE DWANG. — DWALING.

II. VERBEURDVERKLARING. — ONROERENDE GOEDEREN.

III. HULP AAN VIJAND. — DEELNEMING.

I. De verordeningen van de bezettende overheid, die de herneming en de voortzetting der industriële bedrijvigheid in het bezet gebied hebben bevolen en strenge sancties hebben voorzien tegen alle verzet, zouden wel volgens rechtsleer en rechtspraak kunnen beschouwd worden als een grond van verrechtvaardiging, ware het niet dat de wetgever van 25 Mei 1945 met dezen noodtoestand rekening had gehouden in het bepalen der strafbaarheid wegens het verschaffen van hulp aan den vijand.

De houding van het gemeentebestuur van Mechelen, dat in het begin van de bezetting de meubel-industrie dezer stad er toe heeft aangespoord haar werkzaamheden te hernemen en dat zelf het afsluiten van contracten voor levering aan den bezetter heeft aangemoedigd, kan beschouwd bij een fabrikant als een reden tot dwaling die een grond van verrechtvaardiging uitmaakt. Deze grond van verrechtvaardiging kan echter niet meer aangenomen worden vanaf begin 1941 daar het alsdan aan ieder een duidelijk moest zijn dat het verschaffen van hulp aan den vijand door het strafrecht als een misdadig werd betoogd.

II. De bepalingen van art. 123, 5° van het Strafwetboek, waardoor de zaken die gediend hebben of bestemd waren om het misdrijf van hulpverlening aan den vijand te plegen in beslag dienen genomen te worden, zijn niet van toepassing op de onroerende goederen en de machines of gereedschappen die onroerend zijn bij bestemming, zulks ingevolge een algemeen aanvaard rechtsprincipe.

III. Een persoon die voor 40 % gerechtigd is in een feitelijke vennootschap, die leveringen heeft uitgevoerd aan den vijand, is niet strafbaar wanneer het blijkt dat deze persoon geen leider was van de onderneming en tijdens de bezetting geen activiteit aan den dag heeft gelegd die hem als mededader of medeplichtige van de feiten zou kunnen doen beschouwen.

Van Craen t./ Kr.

Aangezien het vaststaat dat de feitelijke vennootschap « G. Van Craen en Zonen » tijdens de bezetting navolgende fabricatie deed in voordeel van den vijand : 2.366 barakken van verschillend type, 1.600 houten tenten, 200 machienenschermen, 323 dakgebinten, 5.000 koffers, 3.325 soldatenbedden, 900 soldatentafels, 225 autoloodsen en verder een aantal klasseurkassen, schrijftafels, kapstokken, stoelen, dubbel W.C., schoorsteen, bureau's, garnituren, tabourets en bankjes, voor een gezamenlijk bedrag van 86.016.804, 90 frank;

Dat deze leveringen geschieden, hetzij door bemiddeling van de arbeidsgemeenschap Van Hoey en de S.H.O. (Samenwerkende Houtverarbeitende Ondernemers), hetzij rechtstreeks aan de Deutsche diensten, ondermeer het « Bautechnisches Beschaffungsgesamt »;

Aangezien het door de elementen der zaak en het ter zitting gedane onderzoek bewezen is, dat de tweede beklagde alhoewel voor 40 % gerechtigd in de feitelijke vennootschap, niet de leider was van de onderneming en hierin zelf geen activiteit aan den dag heeft gelegd tijdens de bezettingsjaren, die hem als mededader of medeplichtige van de feiten zou kunnen stellen;

Dat dienvolgens de betichtingen in zijnen hoofde niet kunnen weerhouden worden;

Aangezien de eerste beklagde de materialiteit van boven vermelde fabricatie en leveringen niet betwist, doch aanvoert dat hij niet vrijelijk heeft gehandeld, daar de bezettende overheid reeds vanaf 10 Mei 1940 een verordening had genomen, waarbij onder bedreiging van zeer gestrengte straffen, de werkgevers er toe verplicht werden het werk te hervatiten, verordening gevolgd door een tweede verordening van 20 Mei 1940, waarbij onder strenge straffen, de verantwoordelijke leiders van ondernemingen verplicht werden hun bedrijf behoorlijk te besturen en voort te zetten;

Dat de beklagde verder aanvoert, dat voor wat de Mechelsche industrie betreft, het Stadsbestuur onmiddellijk na de capitulatie, de bedrijfsleiders op hun verantwoordelijkheid riep betreffende het onverwijld hernemen van het werk, teneinde de werkloosheid te bestrijden en zelfs het initiatief nam zelf met de bezettende overheid aanzienlijke contracten af te sluiten voor de fabricatie van allerlei voorwerpen dienstig voor het Deutsche leger of diens oorlogseconomie;

Dat zij zich dan ook bezwaarlijk konden inbeelden dat het fabriceren en leveren van deze voorwerpen onder toepassing zouden vallen van het Strafrecht;

Aangezien aldus voorgesteld, de thesis van de beklagde er op neerkomt, twee gronden van verrechtvaardiging aan te voeren :

- 1° de moreele dwang gesteund op de Deutsche verordeningen van 10 en 20 Mei 1940 met de daaraan verbonden sancties;
- 2° de dwaling omtrent de strafbaarheid van zijne daden veroorzaakt door het optreden van het Stadsbestuur;

Aangezien om als grond van verrechtvaardiging te gelden, de moreele dwang van zulken aard moet zijn, dat het den beklagde onmogelijk was eraan te weerstaan;

Aangezien het vaststaat dat de bezettende overheid onmiddellijk na het schenden van ons grondgebied, eene verordening nam waarbij werd bepaald dat door het Krijgsrecht wordt gestraft : opruiming tot staken, het moedwillig neerleggen van den arbeid; werkstakingen en verhinderen van werkwillige elementen, de sluiting zonder geldige reden van alle nijverheidsinstellingen, handelszaken en banken;

Dat deze verordening werd gevolgd door een tweede verordening van 20 Mei 1940, waarbij de verantwoordelijke leiders van de ondernemingen verplicht werden hun zaken behoorlijk te besturen en voort te zetten en dat de inbreuken werden beteugeld met gevangenisstraffen en met geldboeten of door een van deze straffen;

Aangezien men bezwaarlijk kan aannemen dat de nijveraars hun activiteit hernemen hebben uit vrees voor de uitgebrachte verordeningen en de sancties die eraan verbonden waren; dat inderdaad, wanneer men terugdenkt aan den toestand van Mei-Juni 1940, men met alle zekerheid kan zeggen, dat het hervatten van de industriele activiteit toe te schrijven is aan de algemeene gedachte bij de bevolking en inzonderheid bij de arbeidersklas, dat het noodzakelijk was het werk te hernemen teneinde de werkloosheid te bestrijden en de loontrekkenden in staat te stellen in het onderhoud van hun familiën te voorzien;

Aangezien deze noodtoestand, alhoewel door de rechtsprincipes van ons strafrecht niet uitdrukkelijk voorzien, doch onder zekere voorwaarden als een grond van verrechtvaardiging aangenomen door de rechtsleer en een gevestigde rechtspraak, ter zake niet kan in overweging genomen worden om de daden van den beklagde te verrechtvaardigen, vermits de wetgever van 25 Mei 1945 van dezen noodtoestand rekening heeft gehouden in het bepalen van de strafbare hulpverschaffing en dienvolgens de rechtbank tot wijzen gehouden is, de voorwaarden en beperking ervan na te leven; dat zij aldus alleen te onderzoeken heeft of de bij de betichtingen voorziene leveringen in een der categorieën vallen door de besluitwet van 25 Mei 1945 bepaald en of de voorwaarden en beperking ervan na te leven; dat zij aldus alleen te onderzoeken heeft of de bij de betichting voorziene leveringen in een der categorieën vallen door de besluitwet van 25 Mei 1945 bepaald en of de voorwaarden tot strafbaarheid aanwezig zijn;

Dat het eerste middel door beklagde ingeroepen dienvolgens ongegrond is;

Aangezien het door de stukken van den bundel onomstootbaar vaststaat dat het hernemen van de Mechelsche industriele activiteit, toe te schrijven is aan het initiatief, door het Stadsbestuur genomen en meer bepaaldelijk door haren burgemeester, wiens loyaliteit en vaderlandsche gevoelens terecht boven elke verdenking staan, het werk te hervatten; dat te dien einde een comité werd gesticht, dat met de bezettende overheid contracten afsloot voor zeer aanzienlijke bedragen en betrekking hebbende op allerlei mobiele voorwerpen dienstig zoowel voor het Deutsche leger als voor des bezetters oorlogseconomie;

Dat het vaststaat dat de aansporing tot het

hernemen van het werk zelfs zoover ging, dat zekere ondernemingen, die den oproep van den burgemeester niet hadden beantwoord, aangezet werden onverwijd hun activiteit te hernemen;

Aangezien men in die omstandigheden wel moet aannemen dat er in hoofde van den beklaagde, minstens wat betreft de eerste maanden van de bezetting, een onoverwinnelijke dwaling heeft bestaan omtrent het geoorloofde van zijn daden ten opzichte van de strafbepalingen die thans tegen hem worden ingeroepen, dwaling die voor hem een grond van verrechtvaardiging uitmaakt;

Aangezien, alhoewel bovenvermeld comité slechts heeft bestaan tot einde September 1940, daar zekere meubelfabrikanten van de stad oordeelden dat het hun voordeliger en nuttiger was, rechtstreeks met de Deutsche autoriteiten te onderhandelen en te contracteren, het nochtans bewezen is dat de beklaagde hierin geen initiatief heeft genomen en te goeder trouw zijn fabricatie heeft voortgezet zooals onder het beheer van het comité Peremans, en bestellingen heeft aanvaard door tusschenkomst van S.H.O. (Samenwerkende Houtverwerkende Ondernemers) of de arbeidsgemeenschap Van Hoey;

Maar aangezien men met alle zekerheid kan zeggen dat er in hoofde van beklaagde geen dwaling heeft kunnen bestaan vanaf begin 1941; dat het alsdan voor niemand meer verborgen was dat eene zulkdanige hulpverschaffing aan den vijand, door het Strafrecht als een misdaad wordt betoegeld;

Aangezien de aldus omschreven leveringen vallen onder toepassing van artikel 1, 2° van de besluitwet van 25 Mei 1945, daar zij producten zijn waarvan zij wisten dat zij bestemd waren voor de uitvoering van de werken, voorzien in artikel 1, 1° in fine en meer bepaald dat zij bestemd waren voor alle andere voor militaire doeleinden bestemde installaties; dat de betichting 2 dus bewezen is;

Aangezien de beklaagde niet bewijst dat hij bij deze leveringen alle te zijner beschikking zijnde middelen aangewend heeft om zich tegen het uitvoeren van de bestellingen van den vijand te verzetten;

Aangezien er in hoofde van den eersten beklaagde geen strafbare daden bewezen zijn, die de betichtingen, 3 en 4 uitmaken; dat dienvolgens deze betichtingen niet kunnen weerhouden worden;

Aangezien de eerste beklaagde er van verdacht wordt de strafbare hulpverschaffing te hebben verricht uit winstbejag;

Aangezien deze omstandigheid, voorzien bij artikel 1 van de besluitwet van 20 September 1945, van zulkdanigen verzwarenden aard is, dat niet alleen de vergelding ontvangen voor de misdadige bedrijvigheid eigendom van de Schatkist dient verklaard, maar dat zij zelfs den aard van de straf wijzigt en er eene misdaad van gewoon recht van maakt;

Dat zulks dan ook den rechter tot de meeste omzichtigheid moet aanzetten in het beoordeelen van deze omstandigheid, inzonderheid wanneer het gaat, zooals in casu, omtrent daden van economische collaboratie; dat inderdaad het ontvangen van een vergelding — de prijs van den verkoop der producten — om zoo te zeggen onafscheidelijk is van zulkdanige verhandelingen, hetgeen niet het geval

is voor de misdaden voorzien bij artikel 116 tot 120 quater en 120 sexies tot 123 bis van het Strafwetboek;

Dat het dienvolgens in hoofde van den beklaagde duidelijk moet vaststaan dat de doeleinden die hij in de strafbare hulpverschaffing nastreefde, de begeerte voor winst was;

Aangezien deze begeerte naar winst alleen maar vaststaat in de leveringen die de beklaagde verrichtte rechtstreeks aan het Bautechnisches Beschaffungsamt en dit tot het einde van 1943, dat het uit de elementen der zaak ten genoeg van recht blijkt dat hij vanaf 1944 veeleer het doel nastreefde zijn werkvolk aan het werk te houden om hen van opeiseling te vrijwaren en zelfs voortvluchtigen of werkonwilligen voor de Duitschers te werk stelde om hen te onttrekken aan de deportatie;

Aangezien naar luid van artikel 123 ter van het Strafwetboek, de vergelding van de bedrijvigheid van den beklaagde vanaf dat tijdperk eigendom van de Schatkist dient verklaard; dat deze vergelding de som van 52.906.720 frank bedraagt;

Aangezien naar luid van artikel 123quinquies van het Strafwetboek, de zaken die gediend hebben of bestemd waren om het misdrijf te plegen, altijd in beslag genomen worden, wie ook de eigenaar ervan weze; dat deze beschikking nochtans geen afbreuk doet aan het algemeen aanvaard rechtsprincipe dat de onroerende goederen niet vatbaar zijn voor bijzondere verbeurdverklaringen; dat bijgevolg niet verbeurd kunnen verklaard worden de machines of gereedschappen die voor de ten laste gelegde fabricatie gediend hebben daar zij volgens de bepalingen van artikelen 524 en 526 van het Burgerlijk Wetboek, onroerende goederen zijn bij inlijving of bestemming; dat dienvolgens alleen verbeurd kunnen verklaard worden de half of geheel afgewerkte voorwerpen en producten bestemd voor de uitvoering van de werken voorzien in artikel 1, 1° in fine, met andere woorden, bestemd voor alle andere voor militaire doeleinden bestemde installaties;

Aangezien er ten voordeele van beklaagde verzachtende omstandigheden bestaan voortspruitende uit het feit dat hij gedurende de bezetting een hoog begrip heeft gehad van zijn socialen plicht tegenover zijn werkvolk, met hun aanzienlijke vergoedingen, zoo in speciën als in natura, uit te keeren en uit het feit dat hij bijzonder vrijgevig was ten opzichte van de noodlijdende burgers, voortvluchtigen en werkonwilligen voor de Duitschers ter hulp kwam;

Aangezien bij toepassing van artikel 2 van de besluitwet van 20 September 1945, Van Craen, Jean-Guillaume, Van Craen, Frans, vennooten van de feitelijke vennootschap «G. Van Craen en Zonen», burgerlijk verantwoordelijk dienen verklaard ten beloope van de sommen of waarden die de strafbare verrichtingen van hun medevennoot, den eersten beklaagde, hun opgebracht hebben;

Dat deze voor Van Craen, Jean-Guillaume bedragen 4.630.396,07 frank, onder aftrok van de op deze sommen betaalde en te betalen belastingen;

Dat voor Van Craen, Frans, deze sommen en waarden bedragen 2.776.770,54 frank, onder aftrok nochtans van de op deze sommen betaalde en te betalen belastingen;

Om deze redenen :

De Krijgsraad, beslissende op tegenspraak,
Gezien artikelen...

Rechtdoende, verklaart Van Craen Jozef-Hendrik-Maria, voornoemd, schuldig aan de betichting 2 te zijnen laste gelegd met de verzwarende omstandigheid van winstbejag zooals hierboven weerhouden;

Verklaart hem onplichtig voor het overige van de betichting 2 en voor de betichtingen 1, 3 en 4;

Verklaart Van Craen, Jean-Guillaume, voornoemd, onplichtig aan de hem ten laste gelegde betichtingen en spreekt hem vrij zonder kosten;

Veroordelt Van Craen, Jozef-Hendrik-Maria tot een gevangenisstraf van drie jaar;

Constaateert dat, bij toepassing van artikel 2, 1° der besluitwet van 6 Mei 1944, zijnde 123 sexies van het Strafwetboek, gewijzigd door artikel 10 van de besluitwet van 19 September 1945, de veroordeelde van rechtswege levenslang ontzet is van de rechten bij dit artikel vermeld;

Verklaart eigendom van de Schatkist de som van 52.906.720 frank, zijnde de vergelding der bedrijvigheid van den veroordeelde;

Verklaart verbeurd de half of geheel afgewerkte voorwerpen en producten die bestemd waren voor alle andere militaire doeleinden bestemde installaties, alle roerende voorwerpen die gediend hebben of bestemd waren om het misdrijf te plegen;

Beveelt de teruggave aan den eigenaar van al de andere aangeslagen voorwerpen.

Verwijst den veroordeelde tot de helft der kosten der rechtspleging, begroot in het geheel op 13.528,— frank;

Zegt dat deze som invorderbaar zal zijn bij lijfswang en bepaalt den duur ervan op drie maanden;

Verklaart Van Craen, Jean-Guillaume en Van Craen Frans, burgerlijk verantwoordelijk voor de veroordeelingen tot schadevergoeding, geldboete, kosten, verbeurdverklaring, teruggave en geldelijke straffen, die tegen eersten beklaagde zijn uitgesproken en zulks ten beloope respectievelijk van de sommen van 4.630.396,07 frank, en 2.776.770,54 frank, onder aftrok van de op deze sommen betaalde en te betalen belastingen;

Wat den eisch der burgerlijke partij betreft :

Aangezien de eisch der burgerlijke partij ertoe strekt de twee beklaagden hoofdelijk te veroordeelen tot het betalen van een schadevergoeding van 85.500.000 frank en Van Craen Frans hoofdelijk met de twee beklaagden te veroordeelen tot het betalen van een schadevergoeding van 1.500.000 fr., met de rechterlijke interesten op deze sommen en de kosten; den lijfswang te bevelen en den duur ervan te bepalen;

Aangezien de burgerlijke partij aanvoert dat de hulpverschaffing aan den vijand haar een aanzienlijke schade heeft berokkend zoowel op stoffelijk als op zedelijk gebied : op stoffelijk gebied door de daden van den beklaagde, die den weerstand van den vijand hebben verlengd met gevolg dat zij hare uitgaven noodzakelijk hebben verhoogd en het patrimonium der Schatkist hebben verminderd; op zedelijk gebied door den aanval op de faam van de nationale gemeenschap;

Aangezien het onbetwistbaar vaststaat dat de

hulpverschaffing van den beklaagde een schade heeft berokkend aan den Belgischen Staat;

Aangezien, zoo het waar is, dat wanneer het quantum der geleden schade met geen precieze cijfers kan worden voorgesteld, zulks niet wegneemt dat de schade werkelijk bestaat en zij alsdan ex aequo et bono kan bepaald worden, maar dat in het berekenen van het schadebedrag de rechter dan uiterst voorzichtig moet te werk gaan;

Dat in die omstandigheden en bij ontstentenis van elk element tot appreciatie, de schade ex aequo et bono kan hervormd worden op 1.500.000 frank;

Om deze redenen :

Gezien artikelen 1382 van het Burgerlijk Wetboek; 2, 3 van de besluitwet van 20 September 1945; 1, 2, 3, 4, 5 van de Wet van 27 Juli 1871;

De Krijgsraad, alle verdere en tegenstrijdige besluiten verwerpende, verklaart den eisch der burgerlijke partij ontvankelijk en er recht op doende, ten gronde :

Veroordeelt Van Craen, Jozef-Hendrik-Maria, voornoemd, om aan de burgerlijke partij, den Belgischen Staat, te betalen, ten titel van schadevergoeding, de som van 1.500.000 frank, met de gerechtelijke interesten en kosten;

Wijst de burgerlijke partij af van het overige van haar eisch;

Zegt dat het bedrag invorderbaar zal zijn bij lijfswang en stelt den duur ervan vast op drie maanden;

Verklaart zich onbevoegd betreffende den eisch ten opzichte van Van Craen Jean-Guillaume;

Verklaart Van Craen, Jean-Guillaume en Van Craen Frans burgerlijk verantwoordelijk voor de veroordeeling tot schadevergoeding van hun medevennoot, doch slechts ten beloope respectievelijk van de som van 4.630.396,07 frank, en 2.776.770,54 fr., onder aftrok van de op deze sommen betaalde en te betalen belastingen;

Wat de onmiddellijke aanhouding betreft :

Aangezien het Openbaar Ministerie de onmiddellijke aanhouding vordert van Van Craen Jozef-Hendrik-Maria, die tot een gevangenisstraf van ten minste zes maanden veroordeeld werd;

De Krijgsraad, vooraf veroordeelde en diens raadsman, Mr Smets, der Balie van Mechelen, desaan gaande gehoord hebbend, acht dat er niet te vreezen is dat hij zou pogen zich aan de uitvoering van de straf te onttrekken;

Dientengevolge, zegt dat er geene aanleiding bestaat om de onmiddellijke aanhouding van den veroordeelde te bevelen.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

1e Kanton. — 23° October 1946.

Vrederechter : Mr R. Horion.

Pleiters : Mrs E. Henderickx, Paul Pollet en Maurice Verbaet.

HUUR. — REINTEGRATIE. — VERLATING VAN HET LAND OP 14 MEI 1940. — GEEN DWANG VAN BEZETTENDE OVERHEID. — GEEN TOEPASSING VAN ART. 30 B.W. VAN 12 MAART 1945.

Art. 30 van de Besluit-Wet van 12 Maart 1945 is enkel

een toepassing op de gevallen die zich tijdens de Duitse bezetting hebben voorgedaan.

Mendels t./ Wwe Bogaers en Andronie.

Overwegende, dat de eisch er toe strekt te zien en te hooren zeggen voor recht dat binnen de 48 uren van het uit te spreken vonnis eischer terug in het bezit wordt gesteld van het huurgenot van het eigendom Dambruggestraat 14 te Antwerpen, aan de gestelde bepalingen der huurovereenkomst mits dit eischer te machtigen van nu af de gezegde plaatsen te doen ontruimen.

Overwegende, dat uit de bestanddeelen der zaak blijkt dat eischer op 14 Mei 1940 vrijwillig Antwerpen heeft verlaten.

Dat er op dat oogenblik in Antwerpen nog geen vijandige bezettende overheid bestond.

Overwegende, dat de wetgever uitdrukkelijk bepaalt dat de materiele of moreele, rechtstreeksche of onrechtstreeksche dwang moet uitgaan van de vijandelijke « bezettende overheid ».

Dat dus art. 30 der Besluit-Wet van 12 Maart 1945 enkel van toepassing is op de gevallen die zich tijdens de Duitse bezetting hebben voorgedaan.

Dat dan ook het voordeel van deze wetsbepaling die beperkend moet uitgelegd worden niet mag ingeroepen worden door iemand die vóór de bezetting door de Duitsers het land verlaten heeft, gelijk zooveel anderen om zich tegen de oorlogsgebeurtenissen veilig te houden. (Zie: Vred. Borgerhout, 5 October 1945, J. J. P. 1946, blz. 248.)

Dat de vordering niet ontvankelijk is.

Wij, Vrederechter, wijzen eischer af en veroordeelen hem tot de kosten.

WETGEVING

In het verslag uitgebracht door den Heer Lambotte namens de Commissie van Justitie betreffende de begroting van dit Departement komt navolgende passage voor betreffende :

HET VRAAGSTUK VAN DE HUISHUUR

Ten gevolge van den woningnood, zijn de huishuren zoo buitensporig hoog geworden, dat men in sommige gevallen van diefstal mag gewagen.

Het systeem is bekend : een huishuur ziet er redelijk uit maar daarnaast wordt direct de betaling van een belangrijke som geëischt.

Ofwel is een huishuur zeer hoog onder het voorwendsel, dat er zich in het appartement of in het gebouw eenige meubels, tapijten, schilderijen bevinden.

De candidaat-huurder protesteert en verklaart dat die bijkomstigheden hem geen belang inboezemen.

Er is niets aan te doen. Men wordt voor de keuze gesteld.

Denkt men aan den hachelijken toestand van de jonggehuwden, de ambtenaars, de kleine renteniers, de arbeiders, de bedienden met geringe bezoldiging?

800 frank per maand voor een gemeubelde kamer, zonder confort.

Drie à vier duizend frank per maand voor een appartement van vijf kamers.

Hoe kan dit worden verholpen?

Vooraleer de woningbouw de normale werking van de wet van vraag en aanbod heeft hersteld, zullen vele jaren verlopen. Het kwaad is actueel.

Wij meenen, in de eerste plaats, dat de huurprijs, die door het besluit van 23 Maart 1945 werd toegestaan, nl. de huurprijs op 1 Augustus 1939 vermeerderd met

40 %, ontoereikend is. Wanneer de eigenaar aan zijn gebouw herstellingen moet laten uitvoeren, moet hij op een geheel anderen grondslag betalen dan die van de levensduurte op 1 Augustus 1939, vermeerderd met 40 %.

Bijgevolg ligt de eerste oplossing in de toepassing van den coëfficiënt 125 % op den huurprijs van 1 Augustus 1939. Die verhooging is billijk en ligt onder den algemeen index van de levensduurte.

Vervolgens de publiciteit inrichten van de onbezette appartementen. De vertrekkende huurder verwittigt de griffie van het vredegerecht van zijn vertrek en van de ligging van de woning, die hij verlaat.

Van zijn kant geeft de eigenaar langs denzelfden weg kennis van het aanbod van verhuur.

Strengere maatregelen zouden worden genomen ten opzichte van den eigenaar die bedrog pleegt.

Overigens, komt het er weinig op aan, welk juridisch middel zou kunnen worden verkozen om een einde te maken aan de zwarte markt in zake huurprijzen. Doch het is noodig dat de huidige praktijken ophouden.

RECHTERLIJK LEVEN

Bij besluiten van den Regent van 24 October 1946 : Is aan den heer Claes (F.), op zijn verzoek, ontslag verleend uit zijn ambt van vrederechter van het 1e kanton Elsene.

Hij mag zijn aanspraak op pensioen doen gelden.

Zijn benoemd :

Tot referendaris van de rechtbank van koophandel te Brussel, de heer De Swaef (C. S.), adjunct-referendaris bij die rechtbank.

Tot bijgevoegd rechter in de rechtbank van eersten aanleg te Antwerpen :

De heer Verhaegen (J. J. J. M.), substituut krijgsauditeur te velde.

Hij zal tot 31 December 1946 het ambt van substituut krijgsauditeur te velde blijven uitoefenen;

De heer Tilkin (S. M. G. A. G. J.), substituut krijgsauditeur te velde.

Hij zal tot 28 Februari 1947 het ambt van substituut krijgsauditeur te velde blijven uitoefenen.

Tot plaatsvervangend rechter :

In het vrederecht van het 3e kanton Antwerpen, de heer Van Peetersen (A. C.), advocaat te Antwerpen.

In het vrederecht van het 4e kanton Antwerpen, de heer Van Alsenoy (J.), advocaat te Antwerpen.

Tot griffier in de rechtbank van eersten aanleg te Aarlen : de heeren Jacques (A. J.), boventallig griffier, en Nepper (L. H.), tijdelijk bediende ter griffie van die rechtbank.

Is tot eerste substituut procureur des Konings bij de rechtbank van eersten aanleg te Dinant aangeduid, voor een termijn van drie jaren, met ingang van 30 October 1946, de heer Malaise, substituut procureur des Konings bij die rechtbank.

Is een vijfde plaats van onderzoeksrechter opgericht bij de rechtbank van eersten aanleg te Bergen.

TIJDSCHRIFTEN

WEEKBLAD VOOR PRIVAATRECHT, NOTARIS-AMBT EN REGISTRATIE. — Zaterdag 26 October 1946, 77e jaargang, nr 3953. — Inhoud : Mr H. Schuttevaer, De Hypotheekbewaarder en zijn tijdelijkheid (1). — Mr F. B. Dozy, Artikel 270, lid 2 B.W. en derden te goeder trouw. — W. B. Bruyns, Het notariaat en de rechtszekerheid. — Tijdschriften. — Rechtsvragen. — Rechtspraak. — Berichten en mededeelingen. — Broederschap van Candidaat-Notarissen. — Benoemingen, overlijden, enz.